

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Mobility & Infrastructure

Aan: [REDACTED]
Van: [REDACTED]
Datum: 03 april 2024
Kopie: x
Ons kenmerk: BJ7173-ME-240403-Memo lichthinder
Classificatie: Projectgerelateerd
Gecontroleerd door [REDACTED]

Onderwerp: Memo Lichthinder Duivelseiland

Inleiding

Rijkswaterstaat is voornemens om het Duivelseiland in Dordrecht in te zetten als circulaire bruggenwerf, oftewel als opslag- en bewerkingsterrein voor onderdelen van bruggen, viaducten en andere infrastructurele werken. Het zal ook mogelijk zijn om op het terrein werkzaamheden te verrichten zoals het afstralen van verfresten en het demonteren en assembleren van onderdelen.

Aanleiding

In het kader van de transitie naar een circulaire economie zet RWS in op hergebruik van materialen. Het terrein zal gebruikt worden voor de tijdelijke opslag en bewerking van onderdelen van bruggen en viaducten die vrijkomen bij de landelijke Vervanging en Renovatie (V&R) opgave.

Aangezien grootschalige renovatieprojecten in de tijd nooit precies op elkaar aansluiten, is het noodzakelijk dat er werfterreinen beschikbaar zijn om tijdelijk dergelijke objecten en onderdelen daarvan te kunnen stallen en deels aan te passen voor hergebruik op een nieuwe bestemming. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om circulariteit en hergebruik mogelijk te maken en vooral te intensiveren.

Om vraag en aanbod vanuit de vele renovatieprojecten goed op elkaar te kunnen afstemmen, is voor Rijkswaterstaat (RWS) gedurende een lange periode van minimaal 30-35 jaar een eigen werfterrein nodig voor tijdelijke opslag en bewerking van kunstwerken of onderdelen daarvan.

Daarom onderzoekt RWS-West Nederland-Zuid de mogelijkheden om een deel van het terrein op Duivelseiland te Dordrecht te gaan inzetten als opslag- en bewerkingsterrein voor (onderdelen van) bruggen en viaducten.

Huidige situatie

Het terrein is gelegen aan de Oude Maas en is op dit moment deels in gebruik als nautisch steunpunt voor verschillende RWS diensten (VWM, WNZ handhaving, Rijksrederij en CIV). Ook enkele externe organisaties maken momenteel gebruik van de nautische voorzieningen aan de zijde van het Mallegat. (Havenbedrijf Rotterdam, Veiligheidsregio, Hebo ed.)

Figuur 1: Satellietfoto Duivelseiland, gezien vanaf het oosten. Bron: Cyclomedia

Lichthinder in het kader van ecologie

Naar aanleiding van het voornemen heeft Royal HaskoningDHV (hierna RHDHV) in 2021 een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd (RHDHV, 2022a). Hierbij is gekeken naar de onderdelen Gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden), Soortenbescherming en Houtopstanden onder de Wet natuurbescherming. Naast een toetsing aan de Wet natuurbescherming is ook gekeken naar de planologische gebiedsbescherming (Natuurnetwerk Nederland, hierna NNN). Aanvullend hierop is nader onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van essentieel foerageergebied van vleermuizen (RHDHV, 2022b).

Op dit moment is onderzocht hoe verlichting zo kan worden toegepast dat er geen sprake is van lichthinder op beschermde soorten en gebieden. Wettelijk beschermde Natura 2000-gebieden en het planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland liggen op dusdanig grote afstand dat negatieve effecten als gevolg van licht op voorhand zijn uitgesloten. Wel is uit de uitgevoerde onderzoeken gebleken dat er beschermde soorten voorkomen in en rondom het plangebied. In dit memo wordt beschreven welke soorten (mogelijk) voor komen in het plangebied en welke maatregelen getroffen kunnen worden om negatieve effecten als gevolg van licht te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken.

Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied geschikt is voor meer algemeen voorkomende zoogdieren zoals muizen, spitsmuizen, kleine marterachtigen, egel en konijn en meer algemeen voorkomende amfibieënsoorten (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker). Ook is het plangebied geschikt voor algemene broedvogels. Daarnaast is uit het aanvullend onderzoek gebleken dat vleermuizen in en rondom het plangebied foerageren. Door de voorgenomen ingreep gaat een deel van het foerageergebied van vleermuizen verloren. Cumulatief met het voornemen van Rijkswaterstaat om de oostzijde van het eiland (rondom het kantoor en de gebouwen) te herontwikkelen gaat er nog meer foerageergebied verloren. De aantallen foeragerende vleermuizen in het plangebied zijn echter dusdanig laag dat er in de omgeving genoeg foerageergebied van voldoende kwaliteit overblijft.

Omdat er al een deel van het foerageergebied van vleermuizen verloren gaat is het belangrijk om te voorkomen dat geschikt foerageergebied in de omgeving verstoord (en daarmee ongeschikt) wordt door lichtuitstraling vanaf het plangebied te voorkomen. De uitstraling van licht op groene delen, oevers en open water dient zo veel mogelijk beperkt te worden.

Om het verstoren van vleermuizen tijdens het foerageren (en overtreding van verbodsartikelen van de Wnb) te voorkomen of te beperken kunnen de volgende maatregelen worden getroffen:

- Tijdens schemering en avonduren in het zomerseizoen (maart – begin november) in principe geen lampen in het op het werfterrein laten branden. Er zijn momenteel geen plannen om verlichting te realiseren omdat er in de avonduren niet gewerkt zal worden. Deze maatregel geldt niet voor bestaande verlichting aan de oostzijde van Duivelseiland. Daar zal verlichting blijven branden in de avonduren zoals in de bestaande situatie ook al het geval is.
- Indien verlichting noodzakelijk is, moeten de lampen zodanig geplaatst worden dat er zo weinig mogelijk verstrooiing naar buiten (buiten het werkgebied) of boven is (op lage palen, naar beneden gerichte armaturen). Gebruik van bewegingsdetectoren kan voorkomen dat de lampen continue aanstaan. Gebruik minimale lichtsterkte en indien mogelijk amberkleurig licht. Hieraan blijken vleermuizen en verschillende andere nachttactieve soorten zich het minst te storen.
- Bovenstaande maatregelen zijn van toepassing indien gewerkt wordt in de actieve periode van vleermuizen, indien buiten de actieve periode van vleermuizen gewerkt wordt, dus in de winterrustperiode van half november tot en met half maart, zijn geen aanvullende maatregelen nodig en kan regulier licht worden toegepast, met de aantekening dat het voorkomen van verstrooiing naar de omgeving in de winterperiode nodig blijft ten aanzien van leefgebieden van bijvoorbeeld zoogdieren en vogels.

Naast vleermuizen komen (mogelijk) ook andere nachttactieve soorten zoals egel, kleine marters, muizen en amfibieën voor in het plangebied. Ook voor deze soorten geldt dat geen licht gebruiken tijdens de schemering en avonduren de beste optie is. Indien het gebruik van verlichting niet kan worden voorkomen is het noodzakelijk om uitstraling van verlichting op groene delen, oevers en open water zoveel mogelijk te beperken. Voorafgaand aan de uitvoering van werkzaamheden, zal door de toekomstige opdrachtnemer een ecologisch werkprotocol opgesteld worden, waarin benoemde maatregelen meegenomen worden.

Literatuurlijst

RHDHV, 2022a. Quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming. Duivelseiland Dordrecht. Referentie BE1896-WM-NT-221014-1357.

RHDHV, 2022b. Natuurtoets in het kader van de Wet natuurbescherming, onderdeel Soortenbescherming. Duivelseiland Dordrecht. Referentie BE1896-WM-RP-220818-1202.